

POSTANOWIENIE

Dnia 21 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania R.D.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Poznaniu
o emeryturę górniczą,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 21 stycznia 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Poznaniu z dnia 6 września 2024 r., sygn. akt III AUa 1100/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od R.D. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych II Oddziału w Poznaniu kwotę 240 zł (dwieście
czterdzieści złotych) wraz z odsetkami wynikającymi
z art. 98 § 1¹ kpc tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

[i.t.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 czerwca 2022r., III U 220/22, Sąd Okręgowy w Koninie oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji z dnia 18 lutego 2022 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Poznaniu odmawiającej R.D. prawa do emerytury górniczej (pkt 1) i zasądził od odwołującego na rzecz organu rentowego 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego (pkt 2).

Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 6 września 2024 r., III AUa 1100/22 oddalił apelację wnioskodawcy.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił naruszenie: 1. art. 50d ust. 1 pkt 1 i ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ustawa emerytalna); 2. art. 50 b ustawy emerytalnej; 3. art. 50 a ust. 1 pkt. 2 ustawy emerytalnej; 4. art. 382 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na jej oczywistą zasadność, ponieważ Sąd Apelacyjny w Poznaniu nie spełniając swojej funkcji procesowej wydał zaskarżone orzeczenie z oczywistą obrazą prawa materialnego i przepisów postępowania. Ponadto wydane orzeczenie narusza zasadę sprawiedliwości społecznej, gdyż pracujące na tych samych stanowiskach osoby uzyskały prawa do emerytury górniczej na podstawie tożsamych prac wykonywanych w tym samym okresie co odwołujący (w tym po 2009 roku), przy zaliczeniu tejże pracy w wymiarze 1,5 krotnym. Błędna wykładnia dokonana przez sądy obu instancji spowodowała rażące naruszenie przepisów prawa materialnego to jest art. 50d ust. 1 pkt 1 i ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i Rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z załącznikiem nr 3, cz. III pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki społecznej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty poprzez uznanie, że praca odwołującego jako górnika, w tym w okresie po 2009 nie stanowi pracy kwalifikowanej górniczej, podczas gdy z prawidłowej wykładni ww. norm prace takie wykonywane bezpośrednio pod koparkami i urządzeniami wielkogabarytowymi na poziomie węglowym należy uznać, jako pracę górniczą kwalifikowaną z uwagi na obciążenie fizyczne i psychiczne w tożsamym zakresie z pracami górnika .

Mając na uwadze powyższe skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o

kosztach postępowania z uwzględnieniem kosztów dotychczasowego postępowania; przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie od organu na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania o oddalenie skargi kasacyjnej oraz w obu przypadkach o zasądzenie od odwołującego na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ubezpieczonego nie kwalifikuje się do jej przyjęcia i merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w

warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w niniejszej sprawie oparty został na przesłance oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Należy przypomnieć, że w motywach wniosku opartego na przesłance oczywistej zasadności skargi kasacyjnej powinien być zawarty wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawienie argumentów na poparcie tych twierdzeń (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy przepisów prawa i doszukiwania się ich znaczenia (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego:

z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 Nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Należy także zwrócić uwagę, że Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem kwestionowania wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest a limine niedopuszczalny (por. wyrok Sądu najwyższego z 3 kwietnia 2019 r., II CSK 95/18, LEX nr 2645127).

Z poczynionych przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych wynika, że odwołujący w spornym okresie nie wykonywał kwalifikowanej pracy górniczej - zarówno „w przodku”, jak też „innych prac przodkowych”, o których mowa w art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej. Z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie nie wynika, żeby w spornym okresie odwołujący świadczył faktycznie pracę w przodku bezpośrednio przy urabianiu kopaliny bądź nakładaniu przy zwałowaniu, jak również jako rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonujący prace górnicze, mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń, tj. wymienioną pod poz. 7, Działu III Załącznika nr 3 do rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994r. jako zaliczaną w wymiarze półtorakrotnym. Innymi słowy nie wykonywał pracy operatora koparek, jak i prac rzemieślnika na koparkach i zwałowarkach (przy ich obsłudze, czy konserwacji).

Sformułowane przez skarżącego przesłanki przejęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zmierzają w istocie do podważenia tych ustaleń, co jak wskazywano powyżej, na etapie postępowania przed Sądem Najwyższym nie jest dopuszczalne.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., 98 § 1¹ k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.

[i.t.]

[SOP]